

КУРОРТ САТАНІВ: СУЧАСНИЙ ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Проаналізовано сучасний стан вивченості та освоєності бальнеологічного потенціалу курорту Сатанів, проблемні питання його функціонування та запропонувати шляхи їх вирішення.

Ключові слова: курорт, рекреаційний комплекс, мінеральні води.

Актуальність. Рекреаційний комплекс – одна з динамічних і високодохідних галузей у сфері послуг і займає друге місце в світовій економіці після комп'ютерної і електронної промисловості, випередивши такі галузі, як нафтопереробна і автомобілебудування. Як показує практика багатьох зарубіжних держав, розвиток рекреації є одним з важливих засобів підвищення економічного добробуту та інтеграції в світову економіку. Тому в умовах системної економічної кризи та погіршення екологічної і демографічної ситуації в Україні, сфера рекреації та, особливо, санаторно-курортні комплекси, за умови раціонального використання місцевих бальнеологічних ресурсів, можуть стати основою для збалансованого розвитку регіонів та покращання еколого-демографічної ситуації в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження та розвідка родовищ мінеральних вод типу "Нафтуся" проводились Побузькою (пізніше – Правобережною) геологічною експедицією тресту „Київгеологія”, Чернівецькою комплексною гідрогеологічною партією, Львівською ГРЕ тощо.

Вагомий внесок у вивчення Подільської області мінеральних вод типу "Нафтуся" зробили співробітники Інституту геологічних наук АН УРСР В. Шестопалов та І. Іщенко, котрі здійснювали польові дослідження і теоретичне опрацювання фактичного матеріалу. Конструктивний підхід до вивчення мінеральних вод Поділля запропоновано у монографії М. Сивого (2005), статтях А. Бабинця (1978), С. Лінника (2005), К. Бабова, Б. Омецинського, С. Леонової, О. Нікіпелової (2005) тощо. Аналіз перспектив розвитку санаторно-курортного комплексу Хмельниччини та курорту Сатанів зокрема здійснено у статтях Т. Гільберг (2002), Г. Білецької (2008) тощо.

Мета дослідження – проаналізувати сучасний стан вивченості та освоєності бальнеологічного потенціалу курорту Сатанів, проблемні питання його функціонування та запропонувати шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Курорт Сатанів розташований у Городецькому районі Хмельницької області й належить до курортів державного значення. Функціональне управління курортом, координація і контроль за комплексним розвитком курорту та його забудовою незалежно від форм власності та відомчої підпорядкованості покладається на управління культури туризму і курортів Хмельницької обласної державної адміністрації.

Курорт розташований в межах найбільшого в Європі Національного природного парку "Подільські Товтри" з його природним феноменом Товтровою грядою, поєднаною з долинно-річковим ландшафтом річки Збруч. Територія курорту Сатанів становить 1555 га, у тому числі, курортна зона, межі якої визначаються обласною державною адміністрацією згідно з чинним законодавством, в якій розташовані природні лікувальні засоби, споруди для їх використання, санаторно-курортні заклади та заклади відпочинку і культури, а також видовищні заклади, підприємства громадського харчування, торгівлі та побутового обслуговування, призначені для обслуговування осіб, що прибувають на курорт для лікування й відпочинку – 475 га; зона, в якій знаходяться житлові будинки, громадські будівлі та споруди для населення, що постійно проживає на території курорту – 520 га; зона, в якій розміщено централізовані господарські і технічні служби – 115 га; зона внутрішніх природних ландшафтів та озеленювальних насаджень між окремими зонами – 395 га. З півночі і заходу територію курорту обмежує річка Збруч.

Збручанське родовище мінеральних вод, на базі якого функціонує курорт, розташоване в 3,5 км західніше смт. Сатанів, в басейні річки Збруч, належить до Подільської області мінеральних вод типу Нафтусі. Лісові насадження домінують над усією територією і їх загальна площа становить 323 га, або 56% усієї курортної зони. Клімат курорту помірно-континентальний з нежарким літом і м'якою зимою, середньорічна кількість опадів 581 мм, середньорічна температура повітря 6,9°C.

Лікувальні властивості мінеральних вод з околиць смт. Сатанова відомі здавна, проте наукові дослідження їх починаються лише у 60-их роках ХХ ст.

У 1965 р. закінчене комплексне геолого-гідрогеологічне знімання масштабу 1:200000 листа М-

35-XXXIII (Ю. Сіпливий та ін., 1965), а у 1967 р. листа М-35-XXVII (Є. Жовинський та ін., 1967) у межах яких знаходяться Ново-Збручанське та Збручанське родовища мінеральних вод. Вперше за даними буріння свердловин в смт. Сатанів Хмельницької області і смт. Гусятин Тернопільської області ними була обґрунтована думка про можливість вияву слабомінералізованих вод типу Нафтуса.

Офіційно першовідкривачем Збручанської Нафтусі вважається фармацевт-провізор Ніна Андріївна Несторова, яка у 1968 р. звернула увагу на особливий запах води, що витікала поблизу села Сатанівська Слобідка із свердловини (142 м), пробуреної ще у 1965 р. Вона відправила взяті проби в Одеський науково-дослідний інститут курортології та фізіотерапії, де у 1972 р. було визнано Збручанську Нафтусю унікальною за лікувальними властивостями.

У 1973-78 рр. Побузькою геологічною експедицією в долині р. Збруч у смт. Сатанів розвідане значне Збручанське родовище мінеральних вод типу Нафтуса, приурочене до силурійського водоносного комплексу. Запаси мінеральних вод типу Нафтуса були затверджені в ДКЗ СРСР за категорією В у кількості 257 м³/добу.

Геофізичні дослідження мінеральних вод були проведені Київською геофізичною комплексною експедицією, біохімічні, мікробіологічні і фізіологічні дослідження свердловин № 1650, 1393, 11683 виконані Одеським науково-дослідним інститут курортології та фізіотерапії, зовнішній контроль по органіці – Центральним інститутом курортології і фізіотерапії (м. Москва), мікрокомпонентний і спектральний аналізи – Центральною лабораторією тресту "Київгеологія", бактеріологічні аналізи здійснила санітарно-бактеріологічна лабораторія Городоцької СЕС.

Дослідження лікувальних властивостей мінеральної води здійснюється у санаторно-лікувальних закладах курорту Сатанів та Українським НДІ медичної реабілітації та курортології МОЗ України. Постійний контроль за станом родовища здійснює державне підприємство "Хмельницьккурортресурси". Бальнеологічна оцінка мінеральної води Збручанського родовища дана на основі комплексних досліджень, найважливішими з яких, поряд з хімічними і мікробіологічними, були експериментальні дослідження дії води на функції живого організму (собак) і біохімічні роботи на розробленій моделі регенеруючої печінки пацюків.

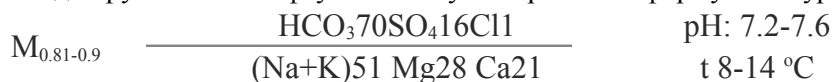
Таблиця 1

Порівняння мікрокомпонентного складу вод типу Нафтуса.

Родовище (водопрояр)	Мінералізація, г/л	Вміст основних йонів, мг-екв %					
		НСО ₃ ⁻	СІ ⁻	SO ₄ ²⁻	Ca ²⁺	Mg ²⁺	Na ⁺
Збручанське(Сатанів)	0,7-0,95	63-83	7-22	7-19	19-30	18-36	39-57
Східницьке	0,4-0,1	57-97	0-22	0-24	2-77	0-33	13-94
Трускавецьке(Нафтуса)	0,68-0,78	70-86	7-12	7-14	47-63	26-46	1-6
Гусятинське	0,7-0,9	49-79	0-36	0-21	12-35	11-38	26-77
Маківське	0,95-1,07	75-91	3-4	6-8	2-5	0-7	92-98
Жабинецьке	0,8-0,85	70-76	12-14	12-16	13-14	15-18	68-72
Межі коливань	0,4-1,07	49-97	0-36	0-24	2-77	0-46	1-98

Головним критерієм дослідження стали детально вивчені мінеральні води свердловин 1650, 1393, 11683. Дані води є азотними (70-74%), холодними (8°-10°С), слабо мінералізованими (0,8-0,9 мг/л), гідрокарбонатними з підвищеним вмістом хлоридів, складного катіонного складу з перевагою натрію. Специфічність води визначена присутністю органічної речовини, вміст якої складає 13-36 мг/л. Вміст органічної речовини нижче 15 мг/л і вище 30 мг/л відмічено в поодиноких випадках і в різних водопунктах. Загалом для родовища концентрація органічної речовини становить 15-30 мг/л, в детально вивчених водах свердловин 1650, 1393, 11683 – 20,4-30 мг/л. Наявність летких компонентів в цих свердловинах знаходиться в межах 9,8-22,8 мг/л, нелетких – 4,8-10,2 мг/л. В компонентному складі мінеральних вод визначені бітуми нейтральні до 1,2 мг/л, кислі до 1,7 мг/л, спирторозчинні речовини до 3,0 мг/л, гумінові кислоти – 0,013-0,333 мг/л, карбонові кислоти – 3,0-13,8 мг/л. Нафтеніві кислоти у більшості випадків не знайдені і знаходяться в межах до 0,083 мг/л. За органолептичними показниками Збручанська Нафтуса відрізняється від трускавецької відсутністю нафтового і газового запаху і дуже приємна на смак. За специфічним компонентним складом вона характеризується більш високим і тривалим за часом вмістом органічної речовини. За наявністю фізіологічних груп мікроорганізмів (15-25 балів) і антимікробних якостей встановлюється подібність збручанської мінеральної води з водою витоку Нафтуса-1 Трускавецького курорту і Східницького

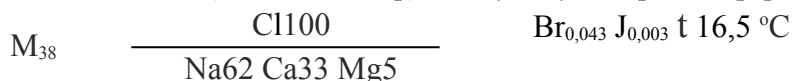
родовища. Хімічний склад Збручанської Нафтусі може бути виражений формулою Курлова:

Експериментальні і клінічні дослідження води показали її високу лікувальну дію при захворюваннях нирок, печінки, сечо- і жовчогінних шляхів та порушення обміну речовин в людському організмі. Подальші дослідження, проведені Інститутом геологічних наук та Інститутом експериментальної патології, онкології та радіобіології НАН України, виявили сприятливий вплив води на відновлення кістково-мозкового кровотворення живих організмів, уражених внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, та виведення радіонуклідів з тканин, відновлення імунної системи.

У 1977-78 та 1981-83 рр. західніше смт. Сатанів розвідані бромні хлоридно-натрієві води (розсоли) з мінералізацією 30-33 г/дм³ і вмістом броду 70-115 мг/дм³, запаси котрих у кількості 96 м³/добу прийняті НТР ДГП "Північукргеологія" за категорією С₁.

Мінеральні води даного типу виявлені свердловиною № 1657 в пісковиках і конгломератах верхнього протерозою на глибинах 443-456 м (валдайська серія) і 604-643 м (волинська серія). За хімічним складом води обох горизонтів хлоридні із загальною жорсткістю 255,9 мг-екв/л і видалимою 255,5 мг-екв/л. Вміст калію складає 33 мг/л (менше 1%-екв, сульфатів – 10-18 мг/л). З бальнеологічно-ефективних елементів у водах містяться: бром – 94,7 мг/л, йод – 2,96 мг/л. Крім того, у воді встановлено високий вміст літію – 1280-1620 мг/л і рубідію – 53-84 мг/л. За органолептичними якостями води прозорі, сильно-гіркі, без запаху. Температура води 16,5°C, для вод горизонту 443-456 м рН=5, горизонту 604-643 м рН=6. Із шкідливих компонентів у воді міститься аміак у кількості 11 мг/л, який має, вірогідно, біогенне походження. Таким чином, розвідані запаси мінеральної води є за своїм типом близькі до Яновських (Західний Сибір) і можуть бути виражені формулою Курлова:

З 1980 року за рахунок державних асигнувань, коштів промислових і сільськогосподарських підприємств та громадських організацій на курорті споруджено 7 санаторних закладів з інфраструктурою на 794 місця з цілолітнім перебуванням хворих та 5 баз відпочинку сезонного перебування на 236 місць.

Постановою Ради Міністрів УРСР від 25.05.1981 року № 292 затверджено межі округу і зони санітарної охорони курорту Сатанів і Збручанського родовища мінеральних вод.

На базі Збручанського родовища мінеральної лікувальної води відповідно до Постанови Ради Міністрів Української РСР від 17.11.1986 року № 394 було засновано республіканський курорт Сатанів.

У 1990-1992 роках на замовлення Хмельницької облдержадміністрації Київським Головним підприємством проектно-виробничого об'єднання "Діпромисто" було розроблено і затверджено Генеральний план забудови курорту, проекти детального планування курортної і житлової зон, якими передбачено будівництво санаторно-оздоровчих закладів із всією інфраструктурою: перша черга на 5000 місць і перспектива на 15000 місць.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.1992 року № 591 було затверджено Положення про курорт Сатанів і надано статус державного з підпорядкуванням Хмельницькій обласній державній адміністрації.

У 1995 р. Українським державним проектно-виробничим об'єднанням "Діпромисто" згідно з дорученням Кабінету Міністрів України від 25.01.1995 року № 1306/76, розроблено Державну програму розвитку курорту Сатанів Хмельницької області.

Для газифікації курорту у 2004 році було прокладено газовідвід високого тиску довжиною 22 км.

В межах Надзбручанського бальнеологічного (рекреаційного) району, на базі Збручанського родовища мінеральних вод типу Нафтуса сформувався Збручанський бальнеологічний (рекреаційний) підрайон (курорттополіс) з центром у смт. Сатанів з прилеглими до нього населеними пунктами з санаторно-курортними закладами. До його складу входять бальнеологічний (рекреаційний) вузол (курорт) смт. Сатанів та прилеглі до нього бальнеологічні (рекреаційні) пункти (центри) с. Мартинківці, с. Сатанівка та с. Курилівці.

У 2009 р. на базі мінеральних вод типу Нафтуса функціонує 12 санаторно-курортних та оздоровчих закладів (табл. 2). З них 7 цілорічного та 5 сезонного функціонування.

В межах курорту діють заклади різних форм власності, а саме: 6 приватних, 4 державних та 2 колективних лікувально-оздоровчі заклади. Переважає приватна форма власності, що створює ряд перешкод при зборі інформації про ці заклади.

Загальний ліжкофонд курорту Сатанів станом на початок 2009 року становить 1144 ліжко-місць, що відповідає 200 тис. ліжко-діб на рік. Найбільший ліжкофонд у лікувально-оздоровчих закладів “Товтри” (500 ліжко-місць), “Лазурний” (160 ліжко-місць) та “Збруч” (98 ліжко-місць), а найменший у “Притулок мисливця” (18 ліжко-місць), “Сатанів” (30 ліжко-місць) та Відділення реабілітації УМВС України (30 ліжко-місць).

Спеціалізується курорт на лікуванні та профілактиці захворювань сечостатевої системи та органів травлення. А саме: захворювання печінки, жовчного міхура, жовчовивідних шляхів, сечової системи, підшлункової залози, шлунково-кишкового тракту, обміну речовин тощо.

Курорт підготовлений для прийому різного контингенту рекреантів. Функціонують 8 закладів для дорослих, 1 дитячий санаторій та 3 змішаного типу.

Обслуговують відпочиваючих персонал кількістю 581 чол., тобто на одного працівника, за умови повної завантаженості наявного ліжкофонду, припадає не більше 2 рекреантів. Найбільша кількість персоналу в санаторіях “Товтри” (282 чол.), “Збруч” (87 чол.) та “Поділля” (43 чол.), найменша у закладах “Притулок мисливця” (6 чол.), “Берізка” (14 чол.) та “Аква Віта” (15 чол.).

Найбільшу площу займають санаторії “Товтри” (13,3 га) та “Збруч” (1,979 га), а найменшу заклади “Притулок мисливця” (0,22 га) та Відділення реабілітації УМВС України (0,4 га).

Таблиця 2

Характеристика санаторно-курортних та оздоровчих закладів курорту Сатанів

Назва	ГОВ санаторій “Товтри”	ДП санаторій “Збруч”	Відділення реабілітації УМВС України	“Аква-Віта”-бар з центром надання послуг	ДП оздоровчий комплекс “Поділля”	ГОВ СІКГОВ “Перлина Поділля”	ГОВ “Лазурний”	ГОВ “Берізка”	“Притулок мисливця”	“Зв'язки-Чернігівщини”	База відпочинку “Джерельце”	База відпочинку “Сатанів”
Х-ка												
Адреса	смт. Сатанів	смт. Сатанів	смт. Сатанів-2	смт. Сатанів	смт. Сатанів-2	смт. Сатанів-2	с. Мартинківці	смт. Сатанів	с. Кринцилів	смт. Сатанів-2	смт. Сатанів-2	смт. Сатанів-2
Форма власності	приватна	Приватна	державна	приватна	Державна	колективно	Приватна	колективна	приватна	державна	приватна	державна
Тип закладу	лікувально-оздоровчий	санаторно-курортний	лікувальний	оздоровчий	спеціалізований	санаторно-лікувальний	оздоровчий	лікувальний	оздоровчий	оздоровчий	оздоровчий	оздоровчий
Сезонність роботи	цілорічний	Цілорічний	цілорічний	цілорічний	Цілорічний	цілорічний	Сезонний	цілорічний	сезонний	сезонний	сезонний	сезонний
Спеціалізація	урологія, гастроентерологія, ендокринологія	захворювання органів травлення	сечостатева сист., органи травлення	лікування санаторії “Товтри”	урологія, гастроентерологія	урологія, гастроентерологія	профілактика захворювань	лікувальна	для відпочинку	лікувальна	лікувальна	лікувальна
Контингент	дорослі	Дорослі	дорослі (працівники МВС)	дорослі	дорослі	дорослі, діти	діти	дорослі, діти	дорослі (мисливці)	дорослі, діти	дорослі	дорослі
Ліжкофонд	500	98	30	36	60	56	160	56	18	60	40	30
К-ть ліжко-діб	146000	35770	7200	432	1800	3000	960	336	216	300	240	180
Рівень акредитації	вища	Вища	1 категорія	не акредитований	Середній	Ліц. Міністерства охорони здоров'я	немає даних	немає даних	немає даних	немає даних	немає даних	немає даних
Балансова вартість (тис. грн)	16200	1889,7	1472,771	25000	4525	450	немає даних	170	350	немає даних	немає даних	немає даних
Площа ділянки, га	13,3	1,979	0,4	0,84	0,53	0,72	1,22	0,62	0,22	0,7	немає даних	немає даних
Кількість персоналу	282	87	26	15	43	17	34	14	6	24	18	15
Підпорядкованість	немає даних	ЗАТ “Укрпрофоздоровниця”	МВС України	ЗАТ “Епос”	ВАТ ДАК “Автомобільні дороги України”	немає даних	немає даних	немає даних	“Хмельницькгаз”	ВАТ Укртелеком	немає даних	Хм. філіал інституту землеустр.

*За матеріалами Управління культури, туризму і курортів Хмельницької області

За період з 1989 року по 2007 рік в діючих санаторних закладах оздоровлено понад 150 тисяч хворих, з них майже 95% – із значним покращенням здоров'я. Протягом року в оздоровчих закладах курорту оздоровлюється 13-14 тисяч хворих і відпочиваючих. Слід відмітити динаміку зростання

кількості рекреантів за останнє десятиліття. Якщо у 1998 р. оздоровилось 10805 чол., то у 2007 р. відвідали курорт 13700 чол., що складає 6,85% від максимально можливої кількості відпочиваючих на рік. Обсяги використання вод для цих потреб низькі – 12 м³/добу (4380 м³/рік), або 4,67%. Окрім цього, води використовуються для промислового розливу (вода “Збручанська”) – 18 м³/добу (6740 м³/рік) або 7,2%.

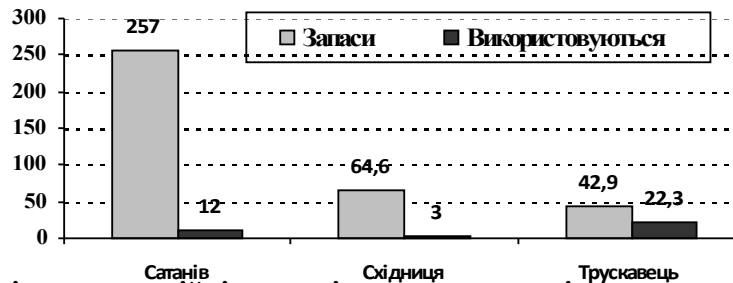

Рис. 2. Затверджені експлуатаційні запаси і використання мінеральних вод типу Нафтуса на курортах Сатанів, Східниця та Трускавець (станом на 2008 р.), м³/добу.

З наведених вище даних бачимо нераціональність використання бальнеологічного потенціалу курорту, тому доцільним є реалізація Державної програми розвитку курорту Сатанів 1995 р. із внесенням поправок, зумовлених зміною економічної ситуації в Україні та підвищенням вимог до інвестиційної привабливості об’єктів. Адже, для реалізації першої стадії програми (збільшення курорту до 5000 ліжкомісць та розбудови інфраструктури) необхідно залучити понад 2 млрд. грн. інвестицій.

За методикою SWOT-аналізу [10], на основі проаналізованих даних можна дати таку характеристику інвестиційної привабливості курорту Сатанів та прогноз його розвитку:

S – сильні сторони

1. Вигідне географічне положення. Близькість до великих міст – Хмельницького, Кам’янець-Подільського, Тернополя, Чернівців.
2. Достатня вивченість бальнеологічних ресурсів та затвердження їх за категорією В у кількості 257 м³/добу для мінеральних вод типу Нафтуса і 96 м³/добу за категорією С₁ для бромних хлоридно-натрієвих вод.
3. Висока питома вага природних комплексів, що мало змінені людською діяльністю або перебувають під охороною, а саме розташування курорту на території Національного природного парку "Подільські Товтри".
4. Багатство історико-культурних пам’яток – руїни Сатанівської фортеці XV-XVII ст., будівля міської брами XV-XVII ст., наявність великої кількості об’єктів релігійного поклоніння та паломництва, що дозволяє організовувати одноденні туристичні тури.
5. Сприятливі для лікування та рекреації кліматичні умови.
6. Бальнеологічний потенціал дозволяє розширення санаторно-курортного комплексу до 100 тис. ліжкомісць.
7. Наявність діючих лікувально-оздоровчих закладів та інфраструктури, готових технологій організації зв’язку, присутність у місті банківсько-кредитних установ, наявність відпрацьованих технологій надання фінансово-кредитних послуг тощо.
8. Розробка державних програм розвитку курорту Сатанів.
9. Висока потенційна можливість забезпечення кадрами: наявність в Західній Україні вищих навчальних закладів, які готують медиків та фахівців туристичної галузі; надлишок трудових ресурсів
10. Позитивний імідж курорту та високий попит на лікувально-оздоровчі послуги, постійне збільшення кількості рекреантів.

W – слабкі сторони

1. Відсутність комплексної оцінки бальнеологічного потенціалу курорту в структурі збалансованого розвитку регіону.
2. Рівень транспортних сполучень значно нижчий європейських стандартів, відсутність парку транспортних туристичних засобів, інформаційна необлаштованість транспортних шляхів

відповідно до вимог, відсутність аеропортів; відсутність безпосереднього залізничного сполучення з більшістю малих історичних міст; відсутність якісних автобусних перевезень безпосередньо до смт. Сатанів; погана якість доріг.

3. Відсутність інвестицій.

4. Не розроблено чіткої стратегії розвитку санаторіїв та баз відпочинку які знаходяться на території курорту.

5. Зanedбаний стан більшості існуючих об'єктів туристичної зацікавленості.

6. Низький (порівняно з європейськими країнами) рівень кваліфікації туристичних кадрів для забезпечення широкого асортименту лікувально-оздоровчих послуг. А також: брак кадрів для різних складових медичного, туристичного та ресторанного бізнесу; брак досвіду у місцевих жителів щодо розміщення туристів у власних оселях; низький рівень знання іноземних мов;

7. Відсутність культури маркетингових досліджень та досвіду роботи з туристами, брак інформаційно-рекламного забезпечення туристичних компаній, що пропагують туристичний продукт на внутрішньому та зарубіжному ринках; недостатня кількість інформаційно-рекламної продукції санаторіїв майже повна відсутність такої інформації іноземними мовами.

8. Низький розвиток індустрії розваг, брак досвіду їх організації.

9. Обмеженість бюджетних коштів для фінансової підтримки.

10. Низька прибутковість.

11. Висока, порівняно з конкурентами, собівартість путівок та послуг.

12. Застарілі виробничі потужності.

О – можливості

1. Підтримка з боку місцевої влади. Активізація зусиль у напрямку підтримки розвитку туризму та курорту Сатанів

2. Перехід на продаж путівок не тільки через потенційних клієнтів та фонд соцзахисту України, а й через регіональні туристичні агентства.

3. Розширення мережі надання послуг.

4. Підвищення якості путівок за рахунок розширення асортименту послуг, вдосконалення програми лікування та діагностики, розробки екскурсійних маршрутів, покращання якості харчування, підвищення кваліфікації персоналу.

5. Збільшення кількості реалізованих путівок, підвищення прибутку. Курорт має можливості інтегруватися у туристичні продукти великих туристичних операторів, тобто бути основним постачальником надання подібних туристичних послуг на ринку в регіоні.

Т – загрози

1. Падіння обсягів реалізації послуг у зв'язку зі зміною смаків та рівнем платоспроможності споживачів в період економічної кризи.

2. Зміна курсу валют та зростання темпів інфляції.

3. Загальний спад в економіці України.

4. Прийняття нових законів про туристичну діяльність, підвищення податків, зміна політичної та економічної ситуації як в Україні, так і за рубежом. Мала ефективність дій уряду через бюрократичні бар'єри та недосконалість запланованих заходів: зміни в структурі управління державою. Відсутність законодавчих ініціатив, що стимулюють вкладення коштів фізичних та юридичних осіб в оновлення історико-культурних пам'яток та вдосконалення інфраструктури курорту; суб'єктивні конфлікти між керівниками відповідних органів влади та місцевого самоврядування, відсутність координації дій між ними.

5. Посилення конкуренції з боку існуючих курортів. Неготовність до негативних проявів глобалізації. Разом з тенденцією до євроінтеграції посилюються вимоги до якості туристичних послуг, які не може задовольняти курорт при відсутності інвестицій

6. Зниження добробуту населення.

Висновки. Аналізуючи вище наведені чинники, можна констатувати низьку інвестиційну привабливість курорту Сатанів в умовах економічної кризи та прогнозувати сповільнення темпів розвитку санаторно-курортного комплексу курорту. З огляду на це, слід здійснити низьку першочергових заходів для покращання ситуації та залучення інвестицій:

1. Провести комплексну оцінку рекреаційного потенціалу Поділля загалом та курорту Сатанів зокрема.
2. Розробити Програму розвитку курорту Сатанів з урахуванням сучасного стану курорту та економічної ситуації в державі. У програмі передбачити:
 - генеральний план розбудови санаторно-курортного комплексу із збільшенням потужності до 3000 ліжокмісць. Подальше розширення здійснювати відповідно до збільшення попиту на лікувально-оздоровчі послуги в межах реальних можливостей бальнеологічного потенціалу курорту;
 - план покращання транспортного сполучення та приведення до європейських стандартів інформаційної облаштованості та якості доріг;
 - план реставрації історико-культурних об'єктів та відновлення природних ландшафтів після розширення санаторно-курортного комплексу;
 - механізми підвищення інвестиційної привабливості курорту через державні гарантії та зменшення податкового тиску;
 - організацію інвестиційних форумів та наукових конференцій, присвячених розвитку курорту Сатанів та проведення рекламно-інформаційної кампанії з формування привабливого іміджу курорту.
3. Почати реалізацію розроблених програм за рахунок державного та місцевих бюджетів з подальшим залученням інвестицій.

Література:

1. *Бабинцев А.С., Шестопалов В.М.* и др. Лечебные минеральные воды типа "Нафтуса". – К.: Наукова думка, 1986. – 187с.
2. *Бабов К. Д., Омецинський Б.Ф., Леонова С.В., Нікіпелова О.М.* Передумови та перспективи розвитку курортного комплексу України // Український географічний журнал. – К.: 2005. – №2. – С. 67-70.
3. *Білецька Г.А.* Рекреаційні ресурси мінеральних вод Хмельницької області // Довкілля і здоров'я. – К: 2008. – №4. – С. 28-31.
4. *Гільберг Т.* Рекреаційне господарство Хмельницької області. // Географія та основи економіки в школі. – К.: 2002. – №3. – С. 43-44.
5. *Ковальчук С.І., Любінська Л.Г., Сорочак Ю.К.* Водні багатства Хмельниччини. – Хмельницький, 2000. – 312с.
6. *Лінник С.О.* Рекреація в структурі регіональної економіки // Економіка та держава. – К.: 2005. – №12. – С. 46-49.
7. *Сивий М.Я., Бронецький Р.В.* До історії дослідження та освоєння бальнеологічного потенціалу Поділля // Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія: Географія – Вінниця, 2007. – Вип. 14. – С. 85 -92.
8. *Сивий М.* Мінеральні ресурси Поділля: конструктивно-географічний аналіз і синтез. Монографія – Т.; Підр. & посіб., 2004. – 656с.
9. *Федунь О.* Бальнеологічні ресурси Передкарпаття. – Львів, 1998 – 168с.
10. *Холлоуей Дж. К.* Туристический маркетинг: пер. с 4-го англ. изд. / Дж. К. Холлоуей. – К.: Знання, 2008. – 575с.
11. *Шестопалов В.М.* Перспективы поисков минеральных вод типа "Нафтуса" // Разведка и охрана недр, 1986. – №5. – С. 22-28.
12. *Шестопалов В.М., Ищенко А.П.* О Подольской области минеральных вод типа „Нафтуса” // Геолог. журнал, 1985. – т.45. – №1 – С. 62-68.

Резюме:

Бронецький Р. КУРОРТ САТАНОВ: СОВРЕМЕННОЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.

Проведен анализ современного состояние изученности и освоенности бальнеологического потенциала курорта Сатанов, проблемные вопросы его функционирования и предложит пути их решения.

Ключевые слова: курорт Сатанов, бальнеологические ресурсы, санаторно-курортный комплекс.

Summary:

Bronetsky R. A RESORT SATANIV: PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT.

History of study and modern state of balneological potential of resort Sataniv. Ways of decision of existent problems. SWOT-analysis of investment attractiveness of resort Sataniv.

Keywords: a resort Sataniv, balneological resources, SWOT-analysis, sanatorium-resort complex.

Надійшла 17.11.2009р.